

Överallt där Olavus Petri funnit dessa principer tillåta det, har han förfarit relativt konservativt. Detta gäller i synnerhet beträffande en del ceremonier. Han säger själv härom: »Så haffwer iach och j thenne minne handboock lätit bestå j thet nesta Ceremonier eller brukningar som haffua her til warit holdna / the j sich sielfue icke haffua warit emoot gudz ordh / Doch nidherlagdt misbrukit som j förberörda Concilio beleeffuat war / epter then läghligheet her är j landet / ther folkit ganska litit haffuer her til dagx hördt aff gudz ordh» (a. a. s. 316). Sin principiella ställning till ceremonierna anger han med dessa ord beträffande dopceremonierna: »Hwilke Ceremonier meera äre dopene til een prydnung än til nogher besynnerlig krafft / för ty dopet j sigh sielft är lika gott / än thå at sådana Ceremonier intit wore ther medh» (ibm.).

Att Olavus Petri själv dock funnit sin handbok nästan alltför konservativ i dessa stycken, ehuru han är fullt på det klara med att intet skriftvidrigt bibehållits, synes framgå av följande yttrande i slutet av företalet: »Och ther medh setter iach nw tesse Swenske handboock j hwar och eens Christen menniskies wilkor ath hon måå tagha här aff hwad henne tyckes / ingen nödhgar iach här til / Men thet törss iach wel seya ath thetta iach här föregiffuit haffuer skal better bliffua beståndandes medh scrifftenne än then Latiniske handboock / än thå iach mong stycke haffuer her tillätit för theres skul som swage äre / them man elles wel motte haffua lätit bliffua til baka» (a. a. s. 317).

(Svårigheterna i den uppgift, som mötte Olavus Petri, ha redan blivit antydda. Här må blott ytterligare tilläggas, att han denna gång var tvungen att i sin reformatoriska verksamhet gå självständiga vägar. Annars var ju Olavus Petri, naturligt nog, van att se åt Tyskland. T. o. m. i handboks-företalet kunna en del paralleller från Luther påvisas. Men när det gällde bearbetningen av de särskilda ritualen, svek honom Tyskland. Blott för dopritualet fann han där hjälp i Luthers Taufbüchlein av år 1523. I övrigt måste han gå sin egen väg.

(Forts.)

Knut Peters.

Nya riktlinjer för arbetet inom Kyrkosångens Vänner.

VID CENTRALKOMMITTÉNS årssammanträde i Stockholm sistlidne januari månad var det *en* fråga, som mer än någon annan lade beslag på tiden och fångade intresset. Det var frågan om en föreslagen rekonstruktion av K.S.V:s arbetsuppgift och arbetsorganisation. Den livliga, instruktiva och uppslagsrika diskussionen i detta ärende gav nogsamt vid handen, att det förslag, som väckts, tillmöteskom vitt utbredda önskningar. Man var tydligen på det klara med, att

en del av de frågor, som under gångna tider mest sysselsatt föreningen, icke ägde fullt samma aktualitet som förr, men att andra arbetsuppgifter klappade hårt på dörren, och man deltog därför med iver — för att icke säga med entusiasm — i försöket att draga upp nya arbetslinjer.

Utan tvivel har K.S.V:s arbete redan under de senaste åren, åtminstone flerstädes i landet, undergått en viss förskjutning. Föreningens hittills ojämförligt viktigaste insats har gällt koralmusiken. Denna stod vid föreningens tillblivelse helt och hållet i förgrunden. Förnämliga krafter inom K.S.V. ha utfört ett högst betydande, målmedvetet och energiskt arbete genom den av K.S.V. utgivna koralboken och på annat sätt. Man har under koralboksarbetets period dragit i härnad för att våra gamla koraler måtte framträda i skönast möjliga dräkt, och man har på samma gång gjort vakttjänst mot de mindervärdiga melodiernas intåg i våra koralböcker. Allt detta arbete har väl icke medfört så stora resultat, som K.S.V. skulle önskat, men det har å andra sidan icke varit resultatlöst. Sedan vi nu emellertid fått en ny, auktoriserad koralbok för svenska kyrkan, har koralboksarbetet förts fram till åtminstone en *relativ* avslutning. Det finnes visserligen fortfarande anledning både till ett på framtiden inriktat arbete och till en vakttjänst av den art, K.S.V. hittills bestritt, men koralarbetet har givetvis icke *samma* aktualitet, som det hade under tiden för pågående koralboksrevision.

Sedan gammalt har K.S.V. också intresserat sig för den kyrkliga körsången. Här har läget under senare tid i så måtto förändrats, som ju numera särskilda kyrkosångsförbund, glädjande nog, spänna över vida trakter av vårt land. Likaså är det en given sak, att en förening, som kallar sig *kyrkosångens vänner*, icke gärna kunnat förbise den viktiga sida av kyrkosång, som representeras av gudstjänstens liturgiska musik. Särskilt på sista tiden har man på olika håll inom föreningen tagit till orda i liturgiskt-musikaliska frågor, ordnat kurser, i vilka liturgiska övningar för präster ingått vid sidan av övningar i orgelspel för organister o. s. v. Mycket har de sista årtiondena åtgjorts för gudstjänstens liturgiska sida. Men det är uppenbart, att ännu mycket återstår att göra och att det liturgiska och liturgiskt-musikaliska arbetet ännu icke hunnit fram till samma relativa avslutning som koralboksarbetet.

Vid centralkommitténs årsmöte i Stockholm enade man sig om att det fortsatta arbetet inom K.S.V. skulle fördelas på fyra sektioner: 1) sektionen för koral- och körsång samt orgelspel; 2) sektionen för liturgik; 3) sektionen för homiletik; 4) sektionen för kyrkans skrud och prydnad.

Detta program betyder både en utvidgning och en konsolidering av K.S.V:s tidigare arbetsuppgift. En dylik utvidgning syntes emellertid de delegerade vara av nöden för att föreningen skulle kunna få möjlighet att göra sin insats till befrämjande av det svenska gudstjänstlivet. Det nya utvidgade programmet har vuxit fram direkt ur de äldre arbetsuppgifterna, och det har på samma gång utgestaltats med hänsyn till den genom de senaste decenniernas arbete väsentligt förändrade situationen.

Den första sektionen skulle framför allt inrikta sig på det, som alltifrån början varit K.S.V:s huvudintresse: koralfrågan — låt vara, att revisionsarbetet här kommit till en relativ vilopunkt, så intar icke desto mindre koralfrågan nu som förut sin rangplats bland det gudstjänstliga livets många olika frågor. Sektionen skulle dessutom ha sin uppmärksamhet riktad såväl på den kyrkliga körsången som på orgelspelet — meningen vore särskilt, att man här skulle söka samarbete med kyrkosångsförbunden samt med organist- och kantorsföreningarna. — Att de liturgiska frågorna — närmast naturligtvis de liturgisk-musikaliska, men i sammanhang därmed också de liturgiska överhuvud — blivit lagda under en särskild sektion, beror på den ökade aktualitet, dessa frågor fått under senare tid och alltjämt äga.

Något förslag om att upprätta en speciell homiletisk sektion ingick icke i det förslag, som framlades vid centralkommitténs sammanträde. Denna tanke framkastades under själva diskussionen och visade sig genast vinna livligt gehör. Man ville därvid icke bara framhäva, att kyrkomusikaliska och liturgiska frågor måste behandlas under noggrant aktgivande på deras sammanhang med den gudstjänstliga förkunnelsen. Man ville samtidigt markera och starkt understryka, att det intresse, som K.S.V. hyser för de kyrkomusikaliska frågorna, på intet sätt betyder, att föreningen skulle vilja förflytta förkunnelsen från den centrala plats, som denna äger och måste äga inom evangeliskt gudstjänstliv. För gudstjänstlivets förnyelse är *intet* viktigare än förkunnelsens förnyelse och fördjupande. Man önskade med ett ord, att det skulle kunna förunnas föreningen att bli en samlingsplats för alla strävanden, som vilja tjäna svenskt evangeliskt-lutherskt gudstjänstliv.

Den fjärde och sista sektionen skulle syssla med de ärenden, som röra »kyrkans skrud och prydnad». Det estetiska och konstnärliga intresset har glädjande nog på senare tid blivit starkt engagerat kring kyrkorummet, dess inredning och allt vad som därmed sammanhänger. Från kyrkans håll ser man med tacksamhet, hur en alltmera växande sakkunskap nedlagt offervilligt och hängivet arbete för »kyrkans skrud och prydnad». Men det synes ibland, som om de ledande synpunkterna vore väl exklusivt estetiska: i varje fall måste det vara

till fromma för saken, om de rent kyrkligt-religiösa synpunkterna starkare än hittills finge göra sig gällande i samarbete med de estetiska. Meningen var, att den fjärde sektionen skulle söka inrikta sig på dylikt samarbete.

Centralkommittén ville icke ännu bygga ut dessa sektioner i någon fast organisation. Tanken gick snarare i den riktningen, att själva arbetet skulle få bli va vägledande och att det då möjligen så småningom skulle visa sig kräva fastare organisationsbyggnader, än som för tillfället kan vara av nöden. Man inskränkte sig till att välja ordförande och föreslå sekreterare för de olika sektionerna. Möjligen kan ett nytt steg — på grund av under det nu löpande arbetsåret vunna erfarenheter — tagas vid nästa årsstämma.

I sammanhang med diskussionen om detta arbetsprogram framlades förslag om utgivandet av ett par skriftserier. Den ena skulle inrikta sig på utgivandet av viktiga svenska kyrkomusikaliska urkunder. Den andra skulle äga en mera populärvetenskaplig karaktär samt avse att för allmänheten belysa olika sidor av det gudstjänstliga livet. En omfattande plan för denna populärvetenskapliga skriftserie har redan uppgjorts, och åtskilliga författare hava blivit vidtalade. Efter allt att döma kan denna serie snart nog komma i gång. Under den allra närmaste framtiden torde utkomma ett arbete av komministern, teol. lic. K. Peters om den »gregorianska» kyrkomusiken.

Det svenska gudstjänstlivets läge är för närvarande sådant, att ingen gärna kan förbise de stora och betydelsefulla arbetsuppgifter, som här föreligga. Måtte det förunnas föreningen Kyrkosångens Vänner att efter måttet av sina krafter få göra någon insats till fromma för detta vårt dyrbara svenska gudstjänstliv.

Gustaf Aulén.

Kyrkosångens Vänners årsredogörelse.

I.

Centralkommittén höll sitt årssammanträde i Stockholm den 8—9 januari 1929, för vilket tidigare redogjorts i denna Tidskrifts februarinummer.

Centralkommitténs räkenskaper för 1928 äro reviderade och upptaga i sammandrag följande poster:

Debet:

Behållning från 1928	440:37
Ränta	11:09
Årsavgifter från stiftskretsarna..	475:—
Summa kr. 926:46	

Kredit:

Årsberättelsen	275:—
Reseräkningar	190:—
Sekr. arvode	50:—
Diverse omkostnader	95:55
Behållning till 1929	315:91
Summa kr. 926:46	

Förestående räkenskaper hava av undertecknade granskats och befunnits riktiga, varför ansvarsfrihet tillstyrkes för det år, revisionen omfattar.

Örebro 1/2 1929. Sköllersta 7/2 1929.

Joh. Marklund. Rick. Jonsson.